

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 8 fl. (8 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (8 coroane).
Pentru România 15 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada
Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Sus românismul.

Întemplările, ce au urmat săptămânile din urmă, au dat un nou avânt cauzei noastre naționale. Maghiarii și gazetele lor, în o îngâmfare scârboasă, trimbițau în gură mare, că noi suntem loviți jos și cauza noastră e perdută, e înmormântată.

Noi am zis mai înainte, că tălmăcirea în felul acesta falsă este. Un popor viguros, un popor vrednic și conștuit de drepturile, ce i-se cuvin în aceasta țară, cum este poporul român, nu poate de aci înainte, în veacul libertății și al deșteptării popoarelor, să fie ingenușiat, să fie înmormântat, cât timp el își ține sus și falnic steagul seu național.

Cele ce se întemplă acum ne scot la iveală acest adevăr. Românii de pretutindena se deșteaptă, se înarmează pentru nouă lupte, cari se ducă la isbândă cauza română.

Faptele mai nouă dau de rușine în chip vădit gazetele maghiare, cari neadevăruri au scris, având de scop să orbească lumea ușor crezătoare.

O privire scurtă asupra celor ce se petrec, ne va încredința despre aceasta.

Procesul din urmă al „Tribunei“ a fost un îmbold pentru o nouă mișcare. Guvernul și justiția maghiară a voit să dea o lovitură acestei falnice foi naționale și eată, că lovitură se întoarce împotriva

lui. Tinerimea dela scoalele înalte din București, fala și mândria națională a noastră, a simțit mai întâiu lovitura și a răspuns vrednic la ea. Duminecă tinerimea a conchemat din nou o mare *adunare de protestare* în București. La aceasta au luat parte mii de oameni, Români cu durere pentru noi și cauza noastră și între cari au fost unii din cei mai însemnați fruntași ai României. Falnice vorbiri s'au ținut aici și un glas puternic de protestare s'a ridicat împotriva prigonirii „Tribunei“ și a celorlalte foi române din partea stăpânirii ungurești. Li-s'a spus verde Maghiarilor, că ei n'au ce conta la prietinia României, câtă vreme nu vor înceta cu prigonirea Românilor din Ardeal și Ungaria.

Ziarele din România încă au luat partea acestor mișcări îndreptățite. Cele mai de frunte din ele, cum e *Drapelul*, *Epoca*, *Timpul* ș. a. au înferat în articoli aspri purtarea Maghiarilor, deșteptând interes viu pentru cauza noastră.

Decorarea lui Jeszensky încă a făcut, ca mișcarea nouă să devie tot mai mare și mai impunătoare. Jeszensky, un Slovac renegat, a fost procuror în Cluj și la procesul „*Replicei*“, precum și în alte procese de ale ziarelor noastre, a vătămât cu cele mai mișelești și obraznice cuvinte pe Români, atât pe noi, cât și pe frații nostri din România și a cerut cele mai grele pedepse asupra noastră. Pentru aceasta el a fost numit de guvern sfetnic ministerial

și pus în fruntea despărțământului din minister, care se ocupă cu apăsarea noastră. Ei bine, acest Jeszensky a fost decorat în Budapesta, cu ordul „*Coroana României*“. Un dușman al Românilor imdebit cu un nou ord român! Acest fapt a scos din răbdare pe toți Românii, și dacă la noi au resunat pentru acest fapt țipete de durere și de amărăciune, pe Românii din România i-a pus într'o vie mișcare de protestare.

În fața acestora marea însoțire națională *Liga română*, a trăsărit și s'a pus de nou pe lucrare avântată. Gazetele din România vestesc, că la Ligă se țin întruniri dese, în cari se iau măsuri pentru ajutorarea cauzei naționale și pentru isbânda ei. Între altele Liga a tradus nemțește, frațozeste și italienește cuvântările ținute la cele două întruniri din urmă și le-a trimis tuturor gazetelor din Europa, ca să se vadă avântul nou al cauzei naționale.

Aceste sunt pe scurt semnele unei noue și îmbucurătoare mișcări. Toată suflarea românească din București și din întreaga Românie e în lucrare. *Sus cauza națională*, acesta e strigătul, ce resună dela un capăt la altul în întreaga românie.

În nădejdea isbândeii dreptei noastre cauze zicem și noi: *Sus românismul; sus cauza națională*.

FOIȚA.

D'ale tinerețelor.

— Schiță de *Popovici-Băndăeanu*. —
(Urmare).

„Ei domnule David“, — zise Hermina dând cu ochii de el, „poate că te reținem și vei ave de lucru, noi nu ne supărăm, dacă constrâns fiind, ar trebui să ne părăsești.

Slab și palid prietenul meu era mai frumos. Fruntea lată și înaltă acoperită de un păr în culoarea inului îi dădea o înfățișare suferindă, mai ales când ochii vineți și tulburi de atâtea frământări și-i deschidea mari, obosiți și doritori. Buzele i-se subțiaseră, și când zimbăia câte-odată a silă, i-se zăriau dinții albi și frumoși, armoniând plăcut cu mustața-i galbuie și cu gropițele din obraz. Era însă dureros să-l vezi zimbând, căci i-se rupea inima cetind atâtea suferință de pe un suris forțat.

Trupul lui înalt și bine făcut se încovoiasă, ear' întreaga lui înfățișare avea aspectul unui om zdrobit de sarcina vieții ce din cias în cias i-se părea mai grea și mai înspăimântătoare.

Când l-am văzut, după câteva zile mi-s'a strâns inima. Era prea mult.

„Cum ai slăbit tu, Davide“, îi zisei eu fără voie.

„Ți-se pare ție“...

Și cu cât mă uitam la el mai mult, cu atât mă durea mai greu, că în prima lui iubire a fost atât de nefericit.

„Ai fost în pădure?“

„Fost“.

„Și cum ți-ai petrecut?“

„Cum să-mi petrec..... rău și totuși bine; bine, și când îmi aduc aminte, mă cutremur în tot trupul“...

„Va să zică ai văzut totul; ai înțeles, că înainte de a te invita pe tine ea se rugase mult de oficer, ca să le însoțească și că“...

David schimba la fețe. „Destul, destul, știu, știu toate“...

În sufletul lui se făcea lumină, o lumină însă, care-l omora. Trezit, își aducea de toate aminte și le judeca cu oare-care sânge rece, rămânând și dorind par'că să rămână în sufletul lui îndoială și credință, că poate nu va fi așa, că poate se înșală.

A fost destul însă să-l cuprindă gândul, că ea nu fără motive și calcule s'a puitat cu el pe la început atât de respingător, arătându-se rece pentru-ca să înțelegă de ce-l ademenise atâtea vreme și să-l convingă, că ea numai s'a jucat cu el.

Eu am tăcut și par'că-mi era silă să mă uit la el; ear' David își prinse capul în mâni și într'un târziu cu glas slab zise:

„Mă, totuși este trist în lume“.

Măne zi am plecat cu David la preumblare. Să lăsa să fac cu el ce vreau. Era ca și un om sătul și de lume și de viață, căruia nu-i mai place nimic și de nici un lucru nu se mai interesează, primind de bune ori-co i-ar fi zis

Nou proces de presă al „Tribunei“. Este al 26-lea în 14 ani de când ese această foaie națională. Și procesul este tot pentru *Mehadica*, pentru sângeroasa *Mehadica*. Procesul se face pentru articolul cu titlul »Mehadica«, eșit în nrul 244 din 1896 al »Tribunei«, în care, pe temeiul celor două scrisori improcesuate mai înainte, se înfe-rează purtarea mișlească a dirigătorilor și gendarmilor, de când cu măcelul din *Mehadica*. Acuși sunt dl *Teodor V. Păcățeanu*, fost redactor al »Tribunei« și autorul articolului dl *V. Dressnandt*, respunzător pentru tipar. Pertractarea va fi în 9 Noemvrie c. — Tot semne de prietinie!

Pentru noi. Din prilejul visitei împăratului nemțesc și a regelui Carol I. în Budapesta, foile franceze se ocupă mult cu stările dela noi și scriu împotriva Ungurilor și bine pentru noi. Astfel:

„*Le Figaro*“ publicase mai de mult un articol pentru *federalism* (adecă însoțirea deopotrivă a popoarelor) de *Denis Guilbert*. Autorul articolului numește pe Maghiari »apăsători«.

Foaia »*Gil Blas*« dela 6 Oct. publică un articol »*Unguri și Români*«, în care vorbește despre visita regelui *Carol* și e favorabil cauzei noastre. Articolul e de *Charles Girardeau*.

Le Temps dela 6 Oct. publică o interesantă corespondență din București asupra visitei la Budapesta a regelui *Carol*.

Dela temniță. Mereu trebuie să scriem despre temniță. Ai noștri, cei mai buni, intră cu fruntea senină în temniță, îndurând totul pentru cauza națională. Acum însă vestim, că unul dintre cei mai bravi tineri ai noștri, dl *Aurel Ciato*, a scăpat din temnița *Seghedinului*. El a fost osândit pentru o vorbire națională, ținută în *Blaj* și acum i-s-a împlinit pedeapsa de 6 luni.

Patria maghiară e mântuită de primejdii!!

Nouă turburări în Slavonia. Foile unguerești nu-și pot ascunde groaza, că în *Slavonia* au izbucnit de nou turburări. Pe cum se anunță din *Zagreb*, satul *Zavalje* a fost zilele acestea tea-

cineva și făcând tot ce l-ai fi îndemnat să săvârșească.

Aproape de promenadă am zărit pe *Hermiona* și ne-am întors acasă. El n'a zis nimic. Pe la șapte ciasuri *David* se făcuse mai neliniștit, îi venia de pe acum să sară și să plece.

„L-am înțeles, am deschis pe *Eminescu* și i-am cetit: „Pe aceeași ulicioară“.

Strofa: „Și în farmecul vieții-mi“, etc. am repetat-o.

S'a uitat lung la mine și suspinând mi-a strins mâna...

Trei zile în urmă, după-ce cinaserăm împreună, l-am dus pe ulița ei.

„Auzi-o, frate, ce veselie pe ea“. Dăr' cu cât ne apropiam, glasul ei amuția, și până-ce ne perduserăm după colț, nu i-se mai auzi gura.

„Nu cred să ne fi cunoscut“, grăi el cu glasul omului, care crede ceva, dar i-ar părea bine să fie scos din gândul, care i-l-a făcut.

trul unor serioase turburări. Vre-o 5000 de țerani, iritați de slujbașii unguri, au năvălit asupra casei comunale, s'au scoată steagul unguerec ascuns acolo. Gendarmii abia au putut ține piept năvalei, și numai după-ce le-a venit ajutor dintr'o comună învecinată, au putut risipi mulțimea răsvrătită.

Intrunirile naționale.

Frumoase și înălțătoare au fost cele două adunări naționale, ținute acum mai în urmă la București. Vorbiri calde, însuflețitoare au răsunit din gura celor mai buni vorbitori ai României și miile de cetățeni, adunați din dorul iubirii de neam, s'au unit într'un gând și o simțire pentru de a apăra onoarea, cinstea neamului și cauza fraților apăsăți.

Eată unele momente ale acestor adunări:

Judecata foilor.

Despre adunarea, ținută în 3 Oct. c. ale cărei hotăriri vrednice le-am publicat în numărul trecut, eată-ce scriu două din cele mai de frunte gazete din București, *Timpul* și *Drapelul*:

„Intrunirea a avut o isbândă deplină. Un public foarte numeros și ales a fost de față. Tot timpul s'a păstrat intrunirii un caracter de demitate și de cumpătate, ceea-ce dovedește, că *Liga* a început să-și recapete adevărata ei menire, grație sănătoasei îndrumări ce-i dă dl *M. Vlădescu*, președintele *Ligei*“.

Așa scrie „*Timpul*“ despre adunare, ear' „*Drapelul*“ zice între altele:

„Toată lumea recunoaște, că nu s'a mai văzut în București o adunare mai măreață, mai deamă și mai însuflețită, ca cea de ieri.

„Era în toată puterea cuvântului, un meeting (adunare) național.

„Vorbitori și ascultători au fost par'că înțelegi asupra caracterului acestei manifestațiuni și peste tot s'a observat acea înțeleaptă cumpătate, impusă de cauza mare, care a adunat mii de oameni.

„Cum te cunosci eu pe tine“, asigurai eu mulțumit, că n'am umblat înzădar.

Și apoi ce o fi îndemnat-o să tacă deodată. Înțelege, că nu e în firea ei să tacă, când se află în societatea vre-unui bărbat, de care-i place, ori pe care vrea să-l vîndă.

* * *

După-ce două săptămâni de zile n'am slăbit pe *David* din apropierea mea, într'o seară m'am dus la el. Ședea la masă cu fotografia *Herminei* în mână. Am rămas surprins, nu pentru-că ținea fotografia în mână, ci fiindcă o astfel de posă în viața mea nu mai văzusem.

„Așa e“, zise el văzând mirarea mea, că e ceva splendid“.

„De n'aș cunoaște-o“...

„Uite“, grăi *David* cam scos din fire, înaltă, sveltă și oacheșe, cu părul buclat resfărat pe spate și îmbrăcată țerânește, pe cel mai înalt vîrf al piscului, ea pare o nimfă atinsă de pojarul dragostii și friptă de chinurile dorului“.

Privește, ceva ridicându-se în vîrf de getelor, cu mâna stîngă se razimă de pisc,

„Ținuta aceasta vrednică, însuflețind întreaga adunare, n'a exclus manifestarea celei mai calde însuflețiri, care s'a răspândit în întreaga capitală.

„Ziua adunării a fost o zi măreață pentru cauza națională“.

Vorbirea dlui Vlădescu.

Din frumoasele și înălțătoarele vorbiri ale dlor *Vlădescu* și *Delavrancea* dăm următoarele părți frumoase:

Domnul *Vlădescu* arătând scopul intrunirii, a zis adresându-se către miile de oameni adunați:

„Dovediți, prin ținuta voastră vrednică și hotărîtă, că dacă e un popor încă neajuns la minte coaptă politică, că dacă e un popor incapabil de a juca rolulce-și arogă singur de popor de ordine și soliditate în Europa orientală, — acel popor este poporul maghiar!“

„Arătați că el, care ne arată pe noi, — popor de liniște, de muncă și de cultură, ca pe niște agitatori și pe niște tulburători ai liniștei și păcii europene, că el nu scapă nici un prilej de a izbi cu îngâmfare și nedemnităte în sentimentul nostru cel mai sfânt: iubirea de neam și de limbă.

„Ei bine domnilor, care este înțelepciunea presei maghiare? Ce orbire trufașe a îndemnat-o, ca tocmai, cu prilejul visitei înțeleptului nostru monarch în capitala lor, să ne arunce infama vătămă, că noi — cetățeni ai regatului român, — am aproba — ba am ajuta chiar pe dușmanii neamului nostru să ciopârtească organismul nostru național!“

„Răspundeți sus și tare; răspundeți hotărît, voi, cetățeni ai capitalei române, că aceasta nu va fi. Faceți să văză și să înțeleagă, că atîta vreme cît prin politica lor de apăsare, de prigonire și amenințare, primejdiesc existența națională românească a fraților noștri de peste munți, atîta vreme prietenia și buna înțelegere cu ei nu va intra, nu are loc să intre, în sufletele Românilor.

„Faceți să priceapă Maghiarii că acum, mai puțin ca ori-când, poporul român nu voaște să se sinucidă singur. Faceți să se știe de ori-care, de aproape sau de departe, cari se interesează de națiunea română, că acum, când naționalitățile din Austria sînt la pragul câștigării vieții lor naționale, poporul român nu va da

ear' dreapta și-a pus-o pe frunte, deasupra sprîncenelor dese, ca ochii să-i străbată în mai lungă depărtare.

Și cu cât dor, cu cât neastîmpăr, cu câtă așteptare și cu câtă arzătoare sete despica cu ochii zărite, ca să-l zăpsească, scrutând vîsduchurile și întrebând vînturile, dacă nu l-au zărit; rugînd stelele ca să-l povățuiască; luna și soarele miluindu-o să i-l arete, să-l scoată în vedere, măcar numai o clipă să-l vadă. Ori întrebînd frunzele, dacă nu l-au ascuns, codrii dacă l-au rătăcit. fiarele sălbatică dacă nu l-au sfășiat, adâncimile dacă nu l-au toghitit, ori pămîntul dacă nu l-a astrucat, ca apoi și ea, fără să tremure, să se arunce din înălțimea piscului în abisul întunecos

„Uf, de s'ar fi aruncat înainte de ce am cunoscut-o“, gemu el sub povara unei dureri nespuse.

(Va urma.)

concursul seu Maghiarilor, ca să sdrobească propriul nostru neam.

Nu, aceasta nu va fi, pentru-că nu o voiește întreaga suflare românească.

Vorbirea dlui Delavrancea.

DI avocat și deputat B. Ștefănescu Delavrancea înfierând purtarea mișelească a foilor maghiare, zise:

„Dar' fudulia primitivă și sgomotoasă a gazetarilor din Budapesta, 'i-au făcut să nu aibă nici măsură, nici delicateță, zicând, că regele Carol a arătat cu degetul Românilor de peste Carpați calea robiei, el care a deschis cu sabia Românilor de dincoace de Carpați, calea neatrării și a gloriei!

„Nu, domnilor, noi nu vom turbura legăturile înțelepte și de bună prietinie ale statului nostru cu celelalte state, dar' un lucru să se știe, că *nimic neschimbându-se dincolo de Carpați, nimic nu se va schimba dincoace de Carpați.*

„Din durerea unui popor, care suferă robie pe pământul apărât atâtea veacuri prin jertfa și eroismul generațiilor lui trecute, care suferă robie acolo unde a răsunat limba lui cu sute de ani înainte de primele zile ale mileniului maghiar, care suferă robie fără-că barem să fi fost cucerit prin arme de asupritorii lui, — iată din ce s'a născut chestiunea națională.

„*În numele suferinței și a drepturilor cari nu se pot șterge s'au ridicat mulți și de demult, printre cari Dr. Rațiu stă falnic și neclintit ca un munte încoronat cu zăpadă printre alți munți acoperiți cu brazi.*

Cine 'l-a auzit zicând în ajun de a porni la Seghedin, că „cel mai fericit moment al vieții mele va fi acela în care îmi voi lăsa oasele și țărâna în temnițele Ungariei“, și cine a văzut cu câtă voieșie pleacă gazetarul de dincolo în infecțiunea temnițelor ordinare, s'a convins, străin sau român, că un popor, care zemislește asemenea bătrâni și asemenea tineri, va trebui să învingă, va trebui să dobândească „egala îndreptățire“, în care să cuprind cererile îndreptățite ale Românilor de peste Carpați“.

Aceste vorbiri, precum și ale harnicilor studenți Miculescu și Tamara au fost des întrerupte de aplauze și strigări însuflețite aprobătoare.

A doua întrunire.

Focul iubirii de neam este ca pârjolul: aprins odată, el merge înainte cu mare repeziune. Tinerimea dela școalele înalte din București, neputând suferi în tăcere cele mai nouă obrășnicii ungurești, a conchemat a doua întrunire națională pe Duminecă, în 10 Oct. c. ca aceia, a căror inimă bate pentru noi și pentru cauza națională, să se adune și să 'și-o desvêlească. Și ce să vezi! Mii și mii de oameni s'au adunat earăși la glasul chemător al bravei noastre tinerimi și într'un glas și într'o simțire s'au unit cu toții, ca să osândească ținuta mișelească și barbară a Ungurilor față de noi. Frumoasă și înălțătoare a fost aceasta adunare, ca și cea dintâiu, din Dumineca trecută. Au ținut de astă-dată vorbiri însuflețitoare d-nii Miculescu, student la universitate, Disescu, profesor universitar, Tamara și Cancicov, tot studenți și în urmă I. L. Cargiale, vestitul nostru scriitor.

Întrunirea a deschis-o dl Miculescu, zicând între altele: „Nu așteptați dela mine, iubii și stimați cetățeni ca să vă aduc — în numele studenților, în fruntea căroră am onoarea a fi — mulțumite pentru impunătoarea voastră ființă de față aici. Voi nu ați răspuns

chemării noastre, — ci strigătelor de durere și desperare a fraților noștri de peste munți — față de cari ne împlinim o sfântă datorință frățească, întrunindu-ne și protestând înaintea lumii civilizate — contra prigonirilor și zilnicilor nedreptăți ce li-se fac din partea subjugătorilor lor.

„Ungurii, zice dl Miculescu, ne-au crezut cu totul nesimțitori și reci față de prigonirea fraților noștri; ei bine, ființa de față a d-voastră aici și încă într'un număr așa de ales și mare, este desmintirea cea mai puternică a ziselor ungurești! Să vadă aceasta Ungurii și din hotărîrea noastră serioasă, să știe și să se teamă de focul ce ci 'l-au aprins.

Cuvintele dlui Miculescu, firește, au fost primite cu mare însuflețire și după el 'și-a ridicat vorba frunțașul între frunțașii dela întrunire, profesorul Disescu:

El a zis între altele:

„Munții Carpați ne despart de frații noștri asupriți, — dar' gemetele lor s'au resunet în piepturile noastre — și suferințele ce ei le îndură, s'unt suferințele noastre! Și om nu se cheamă acela, care de durerile și insultele fraților sei, — de cari ne leagă o legătură de neam, de limbă și aspirații — nu voește să știe!“

A arătat apoi, că s'unt aici la noi unele legi mai priincioase nouă, dar' a dovedit totodată, că aceste s'unt nesocotite din partea Ungurilor:

„Bisericele și așezămintele române de dincolo — a zis el — pot întemeia școale, pot strînge fonduri de bani, Ungurii însă le iau, călcând legile țerii... Protestăm și arătăm lumii sfîntenia (?), cu care ține „cavalerescul“ popor maghiar la legile sale.

În sfîrșit dl Disescu înfierăază în aspre cuvinte purtarea Maghiarilor față de Români și decorarea lui Jeszenszky;

(Va urma).

Dreptul de întrunire.

(Urmare și fine).

Ai crede că legea despre alegeri de deputați ne dă mai mult drept să ne întrunim, căci și așa e vorba de un drept ce îl folosim numai la 5 ani odată. Dar'ne înșelăm, căci §. 104 din această lege spune numai următoarele: Întrunirile publice de partid, cu privilegiul alegerilor de deputați pentru dietă s'unt de a se însinua totdeauna cu o zi mai 'nainte, și dacă în loc nu este atare funcționar la primăria comunală, la acestea primarul, sau funcționarul jurisdicțional poate fi de față în persoană, primăria se poate reprezenta printr'un încrezut. Nu spune însă, că aceste autorități trebuie să conceedă ținerea întrunirilor, și dacă nu conced, ce vindecare putem căuta. Ajunge să mai adaugem, că nelnsinuarea se pedepsește cu pedeapsă în bani până la 100 fl. sau închisoare până la 20 de zile.

O ordonanță ministerială în această materie s'a dat în vîrtegiul luptelor de politică bisericască în Aprilie 1893 de cuprinsul, că nu se poate îngădui ținerea de slujbe dumnezești în legătură cu adunări de popor, nici într'un astfel de loc,

care deși numai provisor slujește pentru slujbă dumnezească, adunare de popor nu se poate ține; precum nu se poate îngădui o astfel de adunare de popor, a cărei ordine de obiecte e așa statorită, că într'aceea urmează una după alta rituri religioase și sfătuire despre trebile obștești sau la care poporul vine purtând însemne bisericesti.

Urmează să ne punem întrebarea, ce treabă are un organ de al autorităților, dacă vine la o întrunire, ce slujbe și ce drepturi are? Acesta nici de cum nu e chemat se conducă întrunirea, sau să se amestece în purcederea ei, dar' are drept și datorință să controleze, ca să se țină strîns ordinea de zi, să oprească de a se face nelegalități, lucruri care vatemă dreptul și morala. Are drept în cele din urmă să se chiear împărăștie întrunirea, dacă aceasta devine primejdioasă, dacă după admonieri nu se ține de ordinea de zi statorită înainte. La cas de neîndividuală făcută de singuratici, sau la cas de se fac fapte de pedepsit, numai atunci e îngăduit a împărăștia întrunirea, dacă președintele întrunirii nu e în stare, sau nu vrea să împedecce neorînduiala, ori săvîrșirea repetită a acelor lucruri, sau dacă întrunirea e pe partea celui-ce face neorînduiala. Contra celor-ce se împotrivesc împărăștierii se poate întrebuița și puterea brachială.

Trebue să tragem luarea aminte și asupra lucrului, că cei-ce se împotrivesc dispozițiilor făcute de autorități cu privilegiul grupărilor, adunăturilor de stradă, a procesiunilor în interesul susținerii bunei rîndueli și a încunjurării de nenorociri fac abatere și se pedepsesc cu pedeapsă în bani până la 100 fl. (§ 78 din art. de lege despre abateri XL din 1879).

În acestea am fi cuprins pe scurt cunoștințele cele mai de lipsă despre dreptul de întrunire.

Victor Onțor.
stud. în drept.

Călimdarul Poporului.

Știm, că o știre plăcută aducem iubitorilor noștri cetitori, vestind, că a eșit Călimdarul Poporului pe 1898. Plăcută, pentru-că știm că acest Călimdar este iubit mult de toată suflarea românească. Dovadă că el an de an se cumpără în multe mii de exemplare.

Călimdarul de acum, pe anul 1898 întrece pe toate cele de mai înainte. Pe lângă partea calendaristică, el cuprinde materie de cetit foarte aleasă și plină de învățături folositoare pentru popor și este împodobit cu 6 ilustrațiuni frumoase. Partea literară, cu învățături și glume se extinde pe 40 de pagini.

Cuprinsul ei, care-l vom face cunoscut în numărul viitor este foarte interesant.

Recomandăm călimdarul cu căldură și facem luători aminte pe iubii noștri cetitori să-l procure în grabă, căci deși e tipărit în multe mii de exemplare, aceia cari nu se grăbesc a-l cumpăra pot să nu mai găscască exemplare, cum s'a întemplat cu mulți anul trecut.

Alexandru Roman.

— Vezi ilustrația. —

De astă-dată dăm cetitorilor noștri și portretul lui Alexandru Roman, fost profesor de limba română la universitatea din Budapesta. Cu prilejul morții lui, întâmplat în 27 Septembrie c. am dat cele mai însemnate date din istoria vieții acestui fruntaș luptător al neamului nostru. Acum vom întregi aceste date și vom stărui mai ales asupra proceselor de presă ce le-a avut.

Alexandru Roman a luptat pentru drepturile naționale cu peana, scoțând două gazete de valoare, și cu cuvântul, ca deputat în dieta țării dela 1867 până la 1884. Încă pe la începutul anilor 60 a scos în tovărășie cu Sigismund Pop, fost căpitan suprem al Cetății-de-Peatră (Chior), o gazetă cu numele »Concordia«. Pe acele vremuri era una dintre cele mai cetite gazete românești. Era susținută cu mult curaj și era mare apărătoare a drepturilor poporului nostru, care în urma mișcărilor politice din acei ani, avea o frumoasă viață națională. S'a fost dat dietă și pentru Ardeal, unde Românii erau reprezentați după o lege de alegeri dreaptă. S'au adus legi de mari nădejdi pentru noi. Dar' în curând stările politice s'au schimbat. Dieta Ardealului, după o lucrare de mai puțin de doi ani, a fost închisă. S'a conchemat din nou o dietă la Cluj după ruginitile legi din veacul trecut. Noi ear' am rămas pe drumuri fără drepturi. Această dietă a hotărât din nou unirea Ardealului cu Ungaria ca și în anul 1848. De aici încolo deputații noștri au mers în dieta dela Budapesta.

Ne putem închipui ce amărăciune a trebuit să cuprindă sufletele oamenilor noștri, după-ce au văzut că în cele mai mari ale lor așteptări au fost înșelați!

În urma acestor schimbări și a împăciuirii dualistice, făcute în 1867 între țările din Austria și între cele ale coroanei ungare, noi Românii am pierdut ori-ce nădejde de o soartă mai bună. »Concordia« a încetat.

Alexandru Roman a intrat ca deputat în dieta din Budapesta.

Aici a fost unul dintre cei mai buni vorbitori români. A văzut, că nu îi e de ajuns numai graiul înaintea dietei, ca să apere drepturile românești. A pornit o nouă gazetă în 3/15 Ianuarie 1868 cu numele »Federațiunea«. Scopul acesteia a fost, ca să apere vederile de federalism, adecă țeara să se împărțească după națiuni. Maghiarii, Românii, Slovaci, Sârbii, Sașii să-și aibă deosebit partea lor de țeară, unde să se stăpânească ei de ei. Aceste vederi, care le răspândea prin »Federațiunea« se împotriviau cu acelea, pe temeiul cărora s'a făcut împăciuirea cu Austria. În Ungaria era o singură țeară cu o singură națiune.

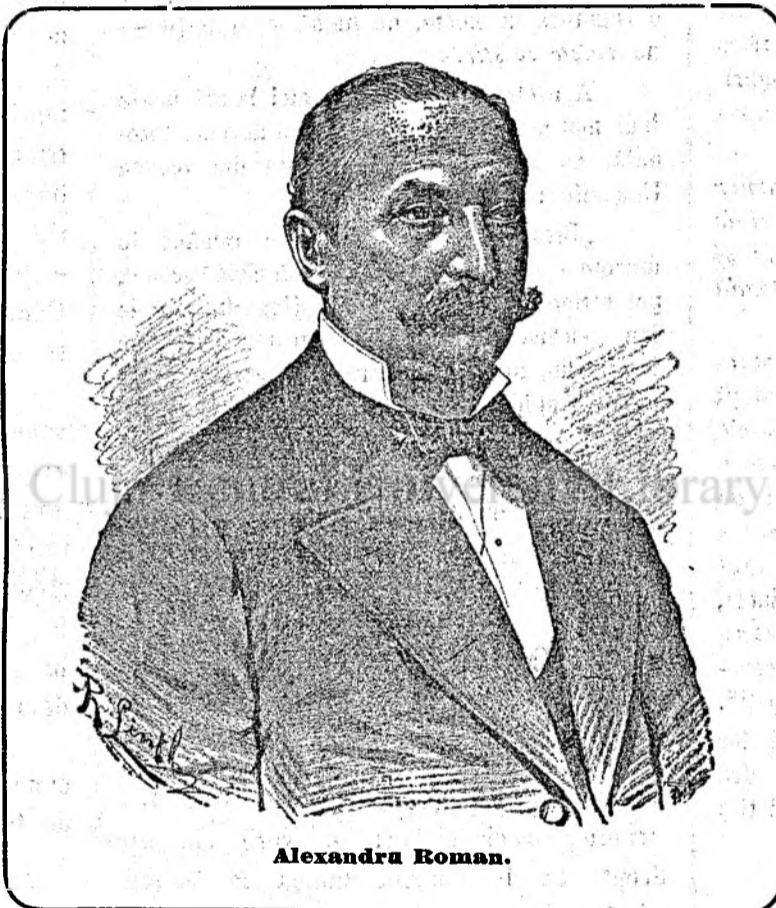
Din pricina asta gazeta lui Roman a fost prigonică cu procese de presă. Cel dintâiu proces i-s'a pornit în același an și s'a debătut înaintea curții cu jurați din Budapesta în 7 Decembrie 1868. Procesul a fost pornit pentru 3 articoli, dintre cari mai însemnat a fost unul »Românii în dualism«. Roman s'a apărât într-o vorbire foarte frumoasă, în care se ocupă pe larg cu chestiunea unirii Ardealului cu Ungaria. Pe temeiul acestuia a fost

declarat de nevinovat de către curtea cu jurați și achitat de către tribunal.

Vreme lungă n'a trecut și procurorul a pornit un al doilea proces. Acesta s'a debătut în 18 Martie 1869 înaintea aceleiași curți cu jurați. Pe această zi era pusă și alegerea de deputat în cercul Ceica-mare (în Bihor), unde Roman a fost ales mai înainte de deputat. Fără îndoială, că nici de astă-dată nu putea să lipsească dintre alegătorii sei. Așa n'a luat parte la dezbaterile procesului. Și-a trimis în loc un avocat. Procurorul cu o furie ne mai auzită până atunci se năpustește asupra lui Roman, făcându-l răspunzător pentru tot ce se scrie în gazeta lui. De geaba a fost apărarea avocatului. Cu toate că s'a dovedit cu mărturie, că autorul articolilor incriminți nu e Roman, totuși a fost declarat de vinovat și osândit la un an temniță de stat și 500 fl. pedeapsă în bani.

În aceeași zi a fost ales și deputat al cercului Ceica.

Osânda a început-o abia la începutul anului viitor. A stat un an de zile în temniță

Alexandru Roman.

din Vaț. El a fost primul, care a început șirul lung al întemnițărilor, ce se urmează și în zilele noastre cu atâta sâlbătăcie.

După isprăvirea osândeii și-a luat din nou locul în dieta țării. La toate chestiunile de interes pentru neamul românesc a luat cuvântul și și-a spus pe față părerea, care totdeauna era contrară cu a oamenilor dela stăpânire. Din munca lui parlamentară sânt de o deosebită însemnătate vorbirile ținute în 1868 la dezbaterile legii despre egala îndreptățire a naționalităților și în 1878 la a legii despre introducerea limbii maghiare în școlile populare.

Vorbe înțelepte.

Una la săptămână.

Cugetare.

Omul care nu-și știe iubi puternic neamul, nu-și va iubi nici nevasta, nici copiii, nici prietenii, căci pe toți acestia îi iubim tot cu aceeași inimă.

Hipp. Durand.

SCRISORI.

Un răspuns.

Ibănești, la 6 Octombrie c.

Onorată Redacțiune!

În prețutul d-voastre ziar au eșit două notițe asupra persoanei mele. Amândouă răspândesc calumnii, cu scop ca să mă înegrească în fața publicului român. Nu voi răspunde la vătămările răutăcioasă ale scriitorului, ca să nu incomodez publicul cu descrieri lungi și late. Față cu cei cari mă cunosc, nu am lipsă de justificare, ear' față cu cei-ce nu mă cunosc, amintesc cu toată modestia, că școala frumoasă pe care o hulește scriitorul, cum și a doua școală afară din sat, s'a clădit la stăruința mea. De asemenea tot la stăruința mea se zidește și frumoasa biserică, ce se ridică astăzi în mijlocul comunei.

Aceste sânt martori vii despre simțămintele mele.

Dar' nu școala ti zace la inimă denunțătorului răutăcios, ceea-ce se vede din însași notițele, supărarea lui este suspendarea din notariat a lui George Têrnevean, care în primejdia ce s'a aflat, crede că eu aș fi cauza suspendării sale. Ce să-i faci? căci eu în viața mea nu i-am stricat nimic, nici nu i-am stat în cale, nici nu am contribuit cu nimic la primejdia în care se găsește.

De faptele mele eu nu mă rușinez nici-odată. Cine e G. Têrnevean, au spus ziarele noastre de repețite-ori. La meritele lui naționale s'ar putea adăuga: steagul milenar acățat la ușa casei lui, denunțarea inteligenții române din Ibănești—Hodac la deregătoriile administrative etc. Acestea toate însă să se i-le descrie altul mai competent.

Coștiința mea curată îmi este mângâiere sufletească.

Ioan Petru, paroch gr.-or.

Vieța și faptele

lui

Stefan Vodă

cel mare și bun, Domnul Moldovei.

1457—1504

de George Cătănă, învățător.

(Urmare.)

Astfel Stefan la sfatul și vorbele încurajatoare a maicii sale, plecă noaptea dela cetățuia Neamțului în sus pe apa Moldovii până la Voroneț; (Bucovina) acolo trăia într-o peșteră un părinte sihastru (călugăr) anume Daniil. Stefan bătù la ușe spunând sihastrului, că el este Stefan Domnul Moldovii să-i descue ușa. Sihastrul tocmai era la rugăciune, deci îi zise: »Stefan Domnul Moldovii să aștepte afară până ce-mi voi gâta rugăciunea«. După-ce și-a gătat rugăciunea l-a slobozit sihastrul înlăuntru. Atunci Stefan zise sihastrului: »M'am luptat cu Turcii la Valea-Albă și am rămas învins, am venit la tine părinte sihastre ca să te întreb; închina-voiu Moldova Turcilor ori ba?« Sihastrul clătînând din cap i-a zis: »aceasta să nu faci, timpul de a închina țeara Turcilor nu a sosit încă, tu te bate că biruința va fi a ta, numai după

Prăsirea galițelor.

Creșterea galițelor.

(Urmare.)

La nutrețul acesta putem întrebuința și crumpene. Nutrețul acesta îl pregătim din țărițe, crumpene, pâne, făină, mărunțișuri de grâu, orz sau cucuruz mestecat cu apă sau lapte și prefăcut într-o massă nu prea udă, dumi-cată. Avem să îngrijim, ca să se pregătească de odată numai atâta din nutreț, cât îl pot mânca puii odată, căci altminterlea stricându-se mai târziu poate să devină stricacios pentru sănătatea puilor. Din aceasta cauză avem să ne îngrijim, ca nutrețul să nu se umple cu putoare, să nu se mucezească și să nu miroase a putred.

Galițele au să capete în etatea aceasta pe zi de 4—5 ori mâncare, și adecă alternativ grăunțe și nutreț moale. De oare-ce sburătoarele devin peste noapte flămânde — dimineața sînt mai mîncăcioase — este deci consult, ca să punem puilor nutrețul deja seara în coteț, ca așa să poată dimineața mânca numai decăt. Dacă punem nutrețul deja seara în coteț, înainte de a reîntoarce sburătoarele în el, atunci să dedau a veni ele neaminate de sine la timpul recerut și așa cruțăm mînarea lor acasă și căutarea lor.

Este indispensabil ca să avem pentru prosperarea puilor apă curată, proaspetă, încât numai să poată curgătoare. Nutrețul verde cât mai mult de orice specialitate ajută în mare măsură nutrirea, mistuirea și sănătatea sburătoarelor. Pentru formațiunea și dezvoltarea puilor și a ouălor, precum și pentru susținerea sănătății sburătoarelor se recere, ca se avem apă conținătoare de fer și var. Apă văroasă putem găti cu următoarea modalitate: Aducem cu o lopată var stîns într'un ciubăr, turnăm multă apă și-l mestecăm bine și mai de multe-ori. Dacă mestecătura aceasta a stat mai multe zile, luăm din apa limpede de asupra, și o adaugem la apa de beut a galițelor. Dacă mai turnăm apă curată pe var, putem produce totdeauna apă văroasă. Apă ferroasă căpătăm, dacă vîrsăm apa de stîns din fererie în apa de beut a galițelor, sau dacă punem un fer ruginit în ea.

(Va urma).

Iuliu Bardosy.

Sfaturi bune.

Uscarea prunelor.

Mulți vîind a avè prune uscate, le supun la o uscare prea îndelungată și în chipul acesta prunele își perd bunul gust. Uscarea e mai bine să se facă astfel: Prunele se culeg cînd sînt coapte, sau se scutură, și se întind pe o gratie (leasă)

de nuele; după o zi sau două, se pun pe un grătar de fer și se bagă într'un cuptor — după-ce s'a scos pânea.

Pentru a păstra la prune partea zăhroasă, trebuie să le scoatem din cuptor pe jumătate coapte, apoi le ducem la aer și le lăsăm aici să se moaie și să se mai svînte. După câteva ceasuri se iau prunele de pe grătar și se pun în pivniță, pentru a le păstra pe iarnă.

Pentru îngrășarea porcilor.

Se ia o mână de aluat de rînd, care să amestecă cu apă caldă, făcându-se cir. Această materie să amestecă bine cu cartofi zdrobiți bine, lăsându-se să dospescă timp de 24 ore, ear' din aceasta se pune câte o mână în mîncarea porcilor de îngrășat. Isprăvind această amestecătură se pregătește alta tot în modul arătat mai înainte. Porcii astfel hrăniți se îngrășe cu mult mai îngrabă — în 3 luni ca în 6.

Din traista cu povețele.

— Răspunsuri. —

Dlul I. T., negustor în Mudava. Rachiul n'ai drept să vinzi fără a avè licență dela direcțiunea financiară. Cum se cere, cetește în numărul acesta al „Foaii”. Dacă vei avè licență poți să vinzi și rachiul de prune, pentru care se plătește un accis, cînd căpetați îngăduința de a ferbe dela oficiul de dare (porceptorat), ear' pentru vînzare vei plăti dare în măsura în care vinzi rachiul. Aceasta se plătește la arîndașul de ragale. La tot cazul e bine, dacă te poți înțelege cu arîndașul.

Dlul A. B. în Mehes. Ceri dela noi un răspuns precis, dar' nu ne dai deslușirile de lipsă. Nu știm ce fel de contract de arîndă ai, de moșie, casă, fabrică, prăvălie ori-ce? Dacă d-ta ții două vite, negreșit că trebuie să duci prundul pe drum. Și dacă n'ai vite, ai trebui să faci zile cu palma. Cum vezi, această sarcină nu e legată de averea nemișcătoare. Prin urmare nu poți aplica punctul din contract. Dusul pietrei se poate răscumpăra. Numai cât trebuie să te subscrii în preliminarul dela primărie, ce se face cam în Iulie pentru anul viitor. Acest lucru e regulat mai de aproape în statut comitatens, care noi de aici nu-l cunoaștem. Pe anul viitor încă vei trebui să duci prundul, dacă nu te-ai însinuat la vreme.

Abonent nr. 5903. „Păzitorul de pădure” e scrisă românește de Carol Porcolab și costă 2 fl. 50 cr. Ea se află de vînzare la autorul în Nemet-Bogsán. Serie-i și-ți va răspunde.

Știri economice.

Negoș românesc. Din Merghindeal ni-se vestește că acolo între prăvăliile săsești, 4 la număr, să află de cîtva timp și o *bolta românească* a lui Iosif Nicoară. Românii din Merghindeal trebuie să cumpere de tot ce au lipsă numai dela *bolta românească* a lui Nicoară, ca ea să poată înainta. Iosif Nicoară — un vîr al profesorului Vincențiu Nicoară, din Fiume — e vrednic de spriginul Românilor, cări e Român bun, care spriginește toate cau-

sele românești, are abonate gazete române, cumpără marfă dela „Concordia” din Sibiu etc. și are marfă bună și estină.

Starea sîmînturilor și a economiei de cîmp după rapoartele sosite la ministerul de agricultură pînă la 1 Oct. a. c. e următoarea:

În jumătatea a doua a lunii Septemvrie vremea a fost priințioasă pentru agricultură. În multe părți ale țerii pămîntul a fost uscat și lucrările la cîmp au cam întîrziat, dar' în sîp omăna a treia au urmat p'oi și așa s'au făcut frumoase sîmînturi. În multe părți șoarecii de cîmp fac mari stricăciuni, așa că economii așteaptă cu sîmînturile pînă va fi vreme mai rece.

Sfîrmatul cucuruzului se face acum, în unele părți s'a sfîșit. Recolta peste tot e numai mijlocie, pentru-că pe fire au crescut puțini ciucalăi, ear' mulți ciucalăi au rămas fără boane (grăunțe). Mulți ciucalăi au fost verminoși.

Recolta tutunului a fost bună în cea mai mare parte a țerii.

Napii acum se culeg. Recolta napilor de nutreț e mai bună, ca a napilor de zăhar.

Cartofii mai în toată țeara au dat recoltă slabă, mulți au fost putrezi, de nu s'a putut scoate nici sîmînta. Culesul pe multe locuri s'a isprăvit.

Nutrețul a dat recoltă frumoasă peste tot local. Căratul otăvii încă s'a isprăvit. Pășunile inverzesc în urma ploilor.

Viile în cele mai multe locuri sînt gata cu coptul, se și culeg, pe unele locuri numai de acum se va începe culesul. Recolta e foarte felurită, pe unele locuri e mai bună decăt mijlocie, pe multe locuri însă e slabă, de unde, se înțelege, că nici vin bun nu va eșl. Peste tot în țeară totuși se poate spune, că roada e mijlocie.

Poamele târzii încă n'au prea dat recoltă așa bună, ca cele de vreme, nuci în raport au fost destule și bune. Recolta de prune, mere, pere încă au fost mulțumitoare pe unele locuri.

Regularea Murășului. Proprietarii de pe *Valea-Murășului*, din comitatele *Arad*, *Timiș*, *Cinad* și *Torontal* vor să atragă luarea aminte a ministrului de agricultură asupra Murășului, ca o însemnată cale de transport, mai cu seamă de bucate, rugînd, ca să ia măsuri a se regula alvia, mai cu seamă în cursul de jos al lui. În chipul acesta Murășul ar deveni o cale de comunicație însemnată. Ar fi vremea, ca să se facă îmbunătățiri și înlesniri și pentru ținuturile locuite de Români!

Venitele căilor ferate. În cele din-tăiu 8 luni ale anului acestuia venitele căilor ferate au fost peste tot 74,964.711 fl. venindu-se astfel pe un chlm. 4954 fl. venit curat.

Tîrg de hemeiu. Cultura hemeiului e lătită și înfloritoare în jurul *Sighișoarei*, unde prăsesc hemeiu atît proprietarii mari, cît și cei mici. Cultivatorii au format în *Sighișoara* o însoțire, care a aranjat în 30 Sept. și zilele următoare în *Sighișoara* *tîrguri de hemeiu*. Hemeiul s'a vîndut meja metrică dela 60—90 fl., dar' cei cari cultivă în mic hemeiul au vîndut și cu prețuri mai mici.

Boală de vite. Ni-se scrie din *Pincicul-săseșc* (comit. Bistrița-Năsăud), că acolo și în comunele din jur este boală de vite, de porci și de oi.

Tirgurile de țeară. În publicațiunile oficiului de statistică aflăm interesante date despre numărul vitelor mînate la tirgurile de țeară în jumătatea întâie a acestui an. Vite cornute s'au mînat mai multe pe piețele din Ardeal și dincolo de Dunăre, cai pe piețele dincolo de Dunăre, porci și oi pe piețele din stînga Tisei. Vite coraute în Dobrițin s'au mînat la tirg 11.700, s'au vîndut 4670, în Bistrița s'au mînat 10.122, s'au vîndut 3718. Cai în Dobrițin s'au mînat 3200, s'au vîndut 1690, ear' oi 48.500 și s'au vîndut 32.350. Prețul vitelor a fost mai mare la tirgul din Șopron, unde s'a vîndut părăchea de boi pestriți de jug și cu 475 fl., cai tari pentru povară s'au vîndut cu câte 950 fl. unul, ear' cai pentru trăsura s'au plătit și cu 1150 fl. unul. Oile au fost mai scumpe la Dobrițin, unde herbeci de prăsilă s'au vîndut și cu 23 fl. unul, ear' oile de asemenea au avut preț mare. Porcii au fost mai scumpi în Hațeg, unde s'a plătit și cu 70 fl. unul (scroafă).

Școală industrială. În *Murș Osorheiu* statul a întemeiat o școală de lemnie și industrie de metal. Deschiderea noiei școale se va face în luna Octomvrie.

Concurs literar.

— Premiu pentru o monografie. —

În coloanele „*Foii Poporului*” au eșit începînd cu anul 1895 mai multe descrieri sau *monografii* de ale comunelor noastre, cari s'au tipărit și deosebit în broșuri. Astfel au fost descrise și tipărite monografiile comunelor *Gurariu*, *Orlat* și *Rădău*.

Monografiile comunelor au o însemnătate deosebită, cu deosebire pentru noi, căci nouă ne lipsesc încă multe date din trecutul nostru și din descrierea pămîntului, pe care locuim de veacuri. Prin alcătuirea de monografii se adună multe date de felul acesta și se scutesc de a fi date uitării ori pierdute. De altă parte prin descrieri de sate și ținuturi, ajungem a ne cunoaște noi pe noi tot mai bine și prin aceasta se nutrește stima și iubirea împrumutată între noi.

Vrednicul nostru compatriot, trecut în România, dl *Dr. Vasilie Bianu*, medic în *Buzău*, convins despre însemnătatea monografiilor comunale a hotărît să dea îndemn pentru compunerea unei noue monografii. Spre acest scop a depus la administrația foii noastre 30 fl. în aur, cu care se se premieze cea mai bună monografie a comunei *Făget* din comit. *Târnavei-mici*, în apropiere de istorica localitate: *Cetatea-de-Baltă*.

Monografia are să cuprindă, drept introducere, o descriere istorică, etnografică, chorografică etc. a comitatului, a locurilor mai însemnate din jurul *Făgetului*,

cum e bunăoară *Cetatea-de-Baltă*, cetate veche și castel, odinioară în stăpînirea domnilor Moldovei, începînd dela *Stefan-cel-Mare*; *Bia*, veche reședință protopo-pească etc.

Descrierea *Făgetului* va cuprinde tot ce se ține de aceasta comună așa, ca să avem o icoană clară și fidelă despre sat și locuitorii lui. Anume în descriere se va arăta mărimea *hotarului*, în jugere catastrale; numărul *caselor* și descrierea unei *case țărănești*, interiorul și exteriorul ei și clădirile economice, ce se țin de obicei de casă; zidirile mai însemnate d. e. *biserica*, *școala* etc. trecutul lor și în legătură cu aceasta *trecutul comunei*, după tradiție și încât se poate după date istorice etc. La descrierea *hotarului* se se însemne numirile părților de hotar, ce bucate se samănă cu deosebire, apoi viile, pădurile etc. dacă sînt ruine sau locuri cu legende, se se adune aceste din gura poporului. Trecînd la *locuitori*, se se deee numărul lor, naționalitatea, religia, portul, unele obiceiuri frumoase sau deosebite, apoi starea materială a locuitorilor; în legătură cu aceasta se se arete bogăția în vite, cum se țin ele, au sporit sau au scăzut etc. se se arete starea culturală, câți știu scrie și cetl, ce foi umblă în comună etc. În urmă se se facă o arătare despre venitele și cheltuelile comunei.

Cam de acest cuprins are să fie *monografia Făgetului și jur*, fiind descris și amintit tot ce este de însemnătate din trecut și present, stînd firește în voia autorului a espune materialul în ordinea, care o va afla de mai potrivită. De modele pot servi monografiile comunelor amintite mai sus.

Lucrările au să fie terminate în decurs de 9 luni de zile, fixându-se ca termin *30 Iunie st. n. 1898*, până când au să se trimită redacțiunii „*Foii Poporului*”. Ele vor fi supuse judecătii unui juriu și acea care se va afla de mai bună va fi premiata și publicată în „*Foia Poporului*”, de unde se poate reproduce în broșură.

Redacția „*Foii Poporului*”.

Teara-Noastră.

Descrierea Ardealului spre mează-noapte dela *Murș*

de

Silvestru Moldovan.

Portul Românilor din Zarand.

(Urmare).

În privința portului la Români din Zarand se petrece acelaș lucru, ce-l observăm la poporul nostru în multe părți ale Ardealului. Cu cât se află satele mai aproape de orașe și cu cât țeranii români vin mai mult în atingere cu străinii, cu atât portul lor este influențat tot mai mult de aceștia și de luxul din orașe. Portul vechiu, original din Zarand mai bine s'a păstrat în părțile muntoase ale Zarandului, pe la *București*, *Rovine*, *Șesuri*,

Curechiu, *După-piatră* ș. a. Apropiindu-ne însă de locurile băeșești și de valea *Crișului*, portul este influențat și schimbat de porturile străinilor, ce se află pe acolo. Dar și în părțile aceste plugarii au păstrat încă mult din portul românesc, așa că putem zice, că la ei motivele sînt românești și portul e numai corcit și împestrițat cu străinisme, pe când băeșii au port mai de tot străin.

Deja pe la *Criscior*, *Zdrapți*, *Țerățel* se observă aceasta schimbare în port. În comunele aceste, precum și mai în jos în valea *Crișului*, pe la *Brad*, *Baia-de-Criș* și *Hălmagiu* portul țeranilor este corcit cu porturi străine.

Astfel deci portul românesc din Zarand — afară de cel al băeșilor — e de două feluri: mai original în munți și mai amestecat cu porturi străine în apropierea orașelor și minelor și peste tot în valea *Crișului*, adevă în partea aceea a Zarandului, în care a pătruns cu deosebire cultura modernă și unde se află așezați mai mulți străini.

În părțile muntoase bărbații poartă pîrul în plete, pîlării cu margini late, resfrante în sus, cămeși de pînză de casă și de bumbac cu guler lat, cusut cu arnici în felurite colori, la bătrâni însă cu negru sau cu ață albă mîneșile au pumnușei (pumnari) cusuți cu arniciu. În *Curechiu* mîneșile sînt de tot largi; tot așa se deosebesc — cu privire la portul cămeșii — unii Români din *Curechiu*. Atât în părțile muntoase, cât și în alte părți în Zarand, cămeșa se poartă băgată în cioareci; în *Curechiu* însă sînt unii, cari o poartă peste cioareci, scoasă afară, dar' nu prea lungă.

La brâu se poartă curea (șerpar) lată, și în spate suman, „*lecruc*” (numit și *fundră*) de lână, ear' earna iau pe sub el cojoace înfundate sau și desfăcute la piept și cusute cu negru. Cioarecii sînt de lână albă, fără și-noare, ear' opincile — încălțăminte obișnuită — au gurgui lung, încovoiat; în ele se încălță cu obiele, peste cari trag un fel de cio-rapi de lână, numiți „*călțuni*” — de cari poartă și femeile. — Curelele dela opinci le înfașură peste cioareci și călțuni, dar' numai de 4—5 ori în partea din jos a fluerului, așa că marginea din sus a călțunilor rămîne neîn-fășurată cam de un lat de palmă.

Femeile poartă pe cap năfrâmi de boltă, numite „*chischinee*”, de colori deosebite. Bătrânele însă iau broboade albe de giolgiu, cu un capăt lăsat pe piept în jos, ear' celalalt e dat peste umăr, pe spate; de laturi la urechi, broboada e prinsă cu bumbuște (ace cu gămălie). Cămeșile sînt de pînză de casă sau de bumbac, cu guler lat, cusut cu arniciu în felurite colori. La unele se află de amîndouă laturile chiotorilor doi pătrați, cusuți des cu arniciu de o culoare. Mîneșile cămeșilor sînt largi, încrețite cu „*fodori*” lați, cusuți cu flori pe margini, cât și peste încrețitură; mîneșile mai sînt apoi cusute cu flori peste umăr până la *fodori* și peste coate. Poalele sînt de pînză de casă sau din giolgiu, cusute pe din jos în „*ochiuri*” („*ochiate*”), sau chindisite. Dîndărăt poartă opreg, învrăstat în roșu, galbin, vînet, negru ș. a.; la bătrâne însă opregul e negru. Dinainte au șurțe din materie de boltă, bătrânele de lână neagră. Mai poartă apoi sumane scurte de lână albă și pe sub ele iarna au cojoace sau peptare. În picioare poartă călțuni albi de lână și opinci cu gurgui lung încovoiat, ca și bărbații; mai rar se poartă și cisme simple sau pe „*ramă*”.

(Va urma).

bătae se zidești aici o biserică a sfântului George». Stefan atunci s'a mărturisit la călugăr, s'a culcat și a adormit, ear' în somn a văzut pe marele mucenic George care i-a zis: »Cutează cu Dumnezeu Stefane, nu te înspăimânta de mulțimea Turcilor, ci adună-ți în grabă cetele de ostași, și trimite-le cu glas de trimbiță împotriva vrăjmașilor lui Christos și vei învinge». Convorbirea între Stefan și Daniil Sihastrul ne-o descrie earăș poetul D. Bolintineanu foarte frumos în următoarele versuri:

Daniil Sihastrul.

Sub o ripă stearpă pe un riu în spume
Unde un sihastru a fugit de lume
Cu vârsarea serei un străin sosl —
— »Stefan al Moldovii vine a-ți vorbi!
— Stefan al Moldovii — Daniil îi spune —
Să aștepte afară! Sânt în rugăciune.
— Bunule părinte — sânt rănit și 'nvins,
Însași a mea mamă astăzi m'a respins!
Vin se-ți cer povață, dacă nu-i mai bine
Turcilor Moldova d'astăzi se se 'nchine?»
Daniil Sihastrul Domnului a zis:
»Mă înșeală-auzul ori eu am un vis?
Capul ce se pleacă, paloșul nu-l tae;
Dar' cu umilintă lanțu-l încovoae.
Ce e oare traiul, dacă e robit?
Sărbătoare 'n care nimeni n'a zimbit.
Vieța și robia nu pot sta împreună
Nu e tot d'odată pace și furtună
Jugu aduce moarte; timpul cel barbar
E 'nceputul morții, lung, cumplit, amar.
Doamne! tu ai dreptul a 'nșchimba 'n mormânturi
Pentru neatârnavă oameni și pământuri.
Dar' nu ai p'acela ca se-i umilești!
Poți ca se-i sfărîmi, dar' nu se-i robești!
Dacă mâna-ți slabă scepțrul 'ți-o apasă
Altuia mai harnic locul t'eu îl lasă!
Căci mai bine este supus lăudat
Decât cu rușine Domn și atârnat! —
Dup'aceste vorbe Stefan stringe oștire
Și 'nvîgînd p'ăgânii 'nalț-o mânăstire.

Stefan încurajat de cuvintele mamei sale, a sihastrului, precum și de visul ce văzuse, plecă spre Cernăuți, strînse oștirile sale și mercenari străini și porni împotriva Turcilor. Oastea lui Stefan sfărîmată în răsboiul dela Valea Albă, auzind de ridicarea lui Stefan cu puteri nouă, alergară din toate părțile sub stindardele lui, și așa Stefan își formă de nouă o mică oștire. Mohamed înțelegînd că Stefan vine cu oaste asupra lui, își ridică tabera și fugi spre Dunăre cătră țeara sa. Oastea Sultanului prin foame, ciună, se împușinase într'atâta, încât el, Sultanul numai avea curaj a se lupta cu Stefan, de aceea o luase la sănătoasa. Stefan însă îl luă la goană și-l prinse bătîndu-l astfel, încât în această fugă rămaseră morți 13.000 de turci. La Dunăre Stefan lovi de nouă pe Turci cari se înspăimîntaseră așa de tare încât săreau în apă și se înecau, și fugiau ca vai de ei, lăsînd în mâinile Românilor prăzile ce adunase, carele, caii, cămilele, munițiunile, precum și tunuri și mașini de răsboiu. Episcopul din Erlau (Ungaria) auzind despre aceasta, puse să se facă rugăciuni publice de mulțumire. Eată planul Sultanului Mohamed nimicit, eată armata sa sfărîmată prin curajul și vitejia eroului Moldovean. Turcii trecuseră Dunărea în fuga mare

încât »Mohamed se întoarce din Moldova mai mult biruit decât biruitor»¹⁾ Matei Corvinul care scrisese în anul 1476 o scrisoare papei încă zice despre aceasta fugă a Turcilor că era »rușinoasă»²⁾:

Ear' cronicarul Ureche ne arată, că: »după poticala lui Stefan ce au perdut răsboiul, de sîrg au strîns oaste ce au putut degrabă și s'au dus după Turci, și i-au ajuns trecînd Dunărea în vreme de miază-zi' și lovindu-i fără veste i-au stricat de au plecat a fugire lăsînd planul (prada) tot, și s'a întors înapoi cu isbîndă»³⁾ (Va urma.)

PARTEA ECONOMICĂ.

Pregătirea vinului de miere.

Să știe, că în anul acesta peste tot vilele promit un cules dintre cele mai slabe, astfel puțin vin de struguri vom ave, dar' și acela de o calitate mai slabă, nefiind strugurii răsbiți cu coptul.

Stuparii nostri se pot ajuta în cazul de față prin facerea vinului de miere, care pregătit bine de multe-ori întrece pe cel de struguri.

Se înțelege, vine ceva cam scump, dar' în anul acesta și cel de struguri va fi scump.

Sînt mai multe recete, după cari se poate face vinul de miere, eu însă voi descrie pe cel mai bun și mai ușor.

Culegînd via vom aduna strugurii într'un vas ca de obicei, îi vom zdrobi bine și îi lăsăm în bute nestorși. Punem o oală de 6—8 litre de jumătate cu apă curată pe foc. E bine ca oala să fie de fer bine smălțuită. Când începe a ferbe turnăm în ea 3—4 litre de miere și mestecăm bine, apoi mai lăsăm să fearbă puțin și cu o lingură curățim spuma de pe ea. După aceea mustul dela foc îl turnăm în alt vas mai mare și mai adăugăm atîta apă curată în el ca pe 1 litră de miere se vină 5 de apă. Atunci mustul ține în dulceață 11 probe (grade) prin urmare destul de bun. Dacă punem 6 litre de apă pe una de miere ține 9¹/₂ probe. Mustul acela îl turnăm în bute peste cel de struguri și tot așa urmăm cu facerea mustului câte litre de miere avem; d. e. din 30 litre de miere se pot face 20 ferii de must. După aceea cooperim butea bine, — ca să nu se învețe albinele la must, prin ce să prăpădesc multe — și după 3—4 zile îl stoarcem ca pe mustul de struguri, îl așezăm în pivniță și de aci încolo tractăm cu el ca și cu vinul de struguri.

Pe timpul ferberii e bine să se acate în bute un săculeț cu nucșoară și scortîșoară

¹⁾ Relațiunea lui Piscia, Col. lui Traian 1876 p. 380.

²⁾ Exarhu Doc. XIV.

³⁾ Ureche în Letopisețe I, p. 131.

pisată, care dă vinului o aromă foarte plăcută. La timpul seu se trage de pe drojdii și pe lângă o îngrijire bună putem ave un vin foarte excelent. Nime nu-l va cunoaște că e de miere. Eu am cercat chiar cu specialiști și spunîndu-le secretul nu se puteau mira destul de succesul meu și bunătatea vinului. Cei interesați probeze, că acum e timpul.

Cugir, în 6 Octomvrie 1897.

Ioan Muntean,
Inv. dirig.

Despre tăiatul stupilor.

Cam în luna lui Octomvrie se obicei-nuesc stuparii nostri cu tăiatul stupilor sau mai bine zis cu uciderea albinelor ca mai comod se le poată lua mierea. — Asta atîta înseamnă să tai pomul din rădăcină, ca să-i culegi fructele.

O adevărată crimă, o pagubă și o pedecă destul de însemnată, care la noi și astăzi ține stupăritul în stadiul din secolul trecut. Acest obicei rău ar trebui să încete pentru totdeauna, căci altcum, pe această cale, nici cum nu poate fi modru de o înaintare sau îmbunătățire în ramul stupăritului.

Unii stupari au nărav de taie stupii cei mai buni, pentru-că dela aceia iau mai multă miere; alții taie pe cei mai slabi de frică, că nu vor trăi peste iarnă; alții ear' pe cei mai bătrâni, că știu că în anul viitor nu mai dau roi. Toți greșesc și cu deosebire mai mult cei dintăiu.

Cu toții știm, că pentru sēmēnat alegem totdeauna fruntea sēmēnței.

Oare n'ar fi bine se aplicăm aceasta și la stupi? Ba da și de zece ori da!

Pe când mă apucasem și eu de stupărit, mă întălnesc cu un om mai iscusit — de origine Armean — și-mi zice: »porc gras și stup gras nu ține pe iarnă». N'am cutezat să-i răspund, dar' mă gândeam, cu cea dintăiu mă învoesc dar' cu a doua ba.

Și acum respectivul nu mai are stupi.

Eu am ales totdeauna stupii cei mai buni, mai bogați cu miere și cu albine, cu deosebire în cari vedeam albinele mai bine dezvoltate și mai frumoase. Și aceasta o fac așa: De dimineață întru în stupină, cerc toți stupii pe rînd, pe cei mai buni îi însemn cu 1 și pe cei mai slabi cu 2. După-ce am gătat cu visitatul, îi iau pe cei cu numărul 2 unul câte unul și mă depart cu ei 10—20 pași, ori și mai mult undeva la umbră pe pajiște cu iară verde. Aci îi așez cu gura în sus și le dau la fiecare vr'o două lovituri în coaste ca să simtă că sînt atacați. Văzînd albinele, că nu-i glumă încep din greu a se îndopa cu miere și din faguri capitulează de a mai atacă. Apoi cu cleștele trag crucile ce sînt așezate în coșniță și după câteva minute trăntesc coșnița în dungă până să desli-pesc fagurii de păreții ei, apoi scot unul câte unul și ca o peană de gască mătur

albinele de pe el de o lătura pe iarbă verde. Înainte de a mătura albinele privesc cu de-amănuntul peste ele și îndată ce ved matca o prind cu degetele, o nimicesc și o arunc de o parte, apoi continuu mai departe cu lucru până gat toți fagurii.

Tot așa fac și cu ceialalți și lucrul principal e, ca matca să se nimicească și depărteze dela albine.

Fagurii liberi de albine li așez în un ciubăr cu coperiș, care nu este iertat de loc să stee descoperit ca să nu se învețe celelalte albine la răpitul mierii.

Pe urmă albinele de pe iarbă simțindu-se orfane de matcă încep a sbura cătră locul lor în stupină. Aci neaflându-și coșnița, umilite se trag cătră stupul vecin cerșind loc în coșniță.

Se înțelege albinele de acasă încep să atace pe cele străine, cele străine însă umilite le întind limbile încărcate cu miere ca-și-când s'ar ruga să le primească arătând, că ele sânt prietene încărcate de bogății.

Albinele de acasă observând cum stă treaba, unele aleargă în coșniță de se înțeleg cu celelalte, altele se împrietenesc pe afară și în scurtă vreme le arată calea și poftesc pe cele străine în coșniță.

Astfel stupul numărul 2 s'a împreunat cu numărul 1, prin ce devine un stup puternic, care iernat bine, nici-odată nu smintește cu roitul din luna lui Maiu.

Cugir, 28 Septemvrie 1897.

Ioan Muntean,
Inv. dirigent.

Licență pentru vânzarea de beuturi.

S'a început a se face și la noi negoț în timpul din urmă. Am auzit, că în multe sate țerani de ai noștri au deschis prăvălie cu lucrurile cele mai neapărat de lipsă în sat. Lucrul merge bine, unde negoțul nu e în alte mâni, și mai cu seamă în mâni ovreești. Nu e tot așa, unde se află și alți negustori mai vechi. Oamenii din sat au ajuns cu aceștia în legături. Pân' acum tot dela aceștia și-au cumpărat lucrurile, de care au avut trebuință pentru casă. Bani gata nu le-au stat totdeauna la îndemână. Ovreul știe cum să-și ademenească cumpărători. Dacă n'ai bani, nu face nimic, dă și în credință. Așa au ajuns datoriiși, 'i-a plătit, dar' tot 'i-a mai rămas. Și acum caută și el la omenia Ovreului și nu se duce în prăvălia Românului.

Mai au Ovreeii și alte meșteșuguri. Știu să întrebuințeze așa de bine păcatele oamenilor. Au luat obiceiul să țină și beuturi în prăvălie. Așa e încă o pricină, ca să tragi la el.

'Mi-s'a întemplat într'o comună, de 'mi-s'a plăns un harnic român, ce tocmai își deschisese prăvălie, că de aia merg

oamenii mai cu voie la Ovreu, pentru-că ține și beuturi. 'I-am dat sfat, să țină își el beuturi, ca Ovreul.

Drept aceea vom spune în câteva cuvinte cum se poate căpăta îngăduința, la care li zicem *licență*, de a vinde beuturi, pentru-că e lucru știut, că nu ori-cui li este îngăduit să facă negustorie cu beuturi.

Dreptul de a dispune peste măsurarea și vânzarea de beuturi li are numai statul. Prin urmare numai statul poate să îngăduiască acest drept și la alți cetățeni. Nimenui nu-'i este iertat fără licență dela autoritatea financiară competentă a *măsura, ori a vinde în mic vin, vin de fructe, bere și beuturi spirituoase*.

Licența are de a o cere în scris cel-ce vrea să vînză beuturi, la *direcțiunea financiară* competentă după locul unde se află prăvălia. Direcțiunea financiară înainte de a da licența trebuie să întrebe dela autoritățile administrative d. e. dela pretură, nu are ceva de zis împotriva faptului, ca la cutare să se dea licență de vânzare de beuturi. Dacă aceasta n'are nimic de zis, sau nu declară în vreme de 15 zile, licența se poate da. Dacă direcțiunea financiară nu vrea să dea licența, se poate recura în termen de 15 zile, și treaba se înaintează la ministrul de finance, care hotărăște definitiv după ascultarea ministrului trebilor din lăuntru.

Cei-ce au prăvălie, înainte de deschidere, au trebuit să-și ceară concesiune industrială. Cei-ce capătă însă licență de a măsura și vinde în mic beuturi, nu mai au trebuintă și de concesiune industrială. Numai cât am văzut, că direcțiunea financiară trebuie să ceară părerea dela autoritatea administrativă, care are lucru și cu trebile industriale, — în fiecare pretură primpretorul, ear' dacă a dat licența, apoi înștiințează despre acest lucru și pe aceasta autoritate.

Sânt îndatorați să ceară licența: crâșmarii, hotelierii, cu un cuvânt toți aceia-ce se ocupă cu vânzare de beuturi spirituoase, cei-ce ferb bere și spirt, negustorii de vin, bere, spirt, cofetarii, cafegii, precupeții și toți cari vînd spirituoase cu păharul, în sfîrșit producătorii de vin, care se ocupă cu vânzarea vinului produs de ei.

Pe cererea pentru licență e de a se pune timbru de 1 fl. și e de a se alătura timbru de 1 fl., și pentru licență. Licența se dă numai la persoane maiorene, fără privire la sex, în care poți fi cu deplină încredere, sânt cu trecut nepătat, sânt cetățeni ungari, sau cel puțin au cerut voe de a se așeza într'una din comunele țerilor coroanei ungare. Cetățenia de stat se dovedește cu *certificat de apartinenere* în comună (*községi illetőségi bizonyítvány*), vârsta maiorenă (adecă 24 ani impliniți) cu *carte de botez*. Minorenii încă pot căpăta licență cu învoirea sedriei

orfanale și cu condiția de a pune conducător în prăvălie.

La cererea de licență trebuie să se aibă grije la poziția localului de vânzare de beuturi, ca să fie cât se poate de departe de biserică, școală, spital, și să corăspundă cerințelor de sănătate publică, pentru-ce totdeauna e a se asculta și primăria comunală.

Licența de a vinde beuturi se dă de regulă pe timp nedeterminat, nu se poate investi pe altul, sau a se da în arândă.

Afară de localul hotărît în licență nu e ertat a vinde beuturi, numai la tirguri și alte adunări de oameni. Localul e de a se face cunoscut prin inscripțiune.

Până-ce nu ai licența cerută în chipul cum am spus mai sus, nu ai drept să vinzi nici un păhar de beutură, cine calcă această opreliște negreșit că se pedepsește.

Pentru vânzarea de beuturi apoi se plătesc 2 feluri de dări: *taxa pe beuturi*, statorită într'o sumă fixă pe fiecare an după mărimea localului de vânzare, pentru care lucru se clasifică din 3 în 3 ani, și *darea pe beuturi* după cantitatea de beuturi spirituoase ce se vinde.

Reuniunea română de agricultură din comitatul Sbiului.

(Urmare și fine.)

Parochul D. Stăngu din Gușterița arată, că trebile fondului bisericesc de bucate, pus la cale cu ocaziunea întrunirii agricole de acolo, merg binisor, înscriindu-se la el aproape 40 familii fruntașe.

Direcția tovarășiei agricole din Sas-Sebeș arată, că tovarășia are o mașină de trierat în valoare de 4300 fl., o mașină de sămănat cu 350 fl., o mașină de sămănat trifoiu cu 45 fl., o săpătoare de cucuruz cu 36 fl. și un trier cu 160 fl.; au solvit în 1896 din prețul mașinei 618 fl. 23 cr. și azi mai au datorie din cei 5000 fl. abia 3200 fl., cari se vor plăti pe rînd, când apoi venitul curat de mai multe sute fl. se va împărți între cei 12 tovarășii. Tovarășia în 1896 a vîndut din grăul intrat ca vamă pentru suma de 1251 fl. 90, cr., din orz de 37 fl. 25 cr., din ovės de 89 fl. 45.; trierul a adus 15 fl. 06 cr., mașina de sămănat 19 fl. etc.

Direcțiunile tovarășiilor din Gurariului, Mohu, Avrig și Săcădate sânt rugate din nou a face raport despre lucrările săvîrșite, ear' fruntașii din Bendorf, Reșinari și Orlat sânt rugați a mișca cauza întemeierii tovarășiilor agricole, puse la cale la întrunirile agricole.

În cele din urmă s'a luat la cunoștință, că cuitanțele despre taxele membrilor pe 1897 s'au trimis spre incasare prim-pretorilor din cercul Săliște, Sebeș, Nocrich și Mercurea, cum și primarilor din Boița, Avrig, Mohu, Bungard, Tălmăcel, Reșinari și Poplaca, cu adausul, că nici cuitanțe și nici taxe nu s'au administrat nici până azi dele membrii de încredere din Mercurea, Poiana, Săcădate, Roșia-săsească, Sadu etc. cari se vor recerca din nou în acest scop.

CRONICĂ.

Constituire. *Societatea de lectură „Andrei Șaguna”* a teologilor și pedagogilor gr.-or. români din loc s'a constituit în ședința sa ținută în 14 Sept. a. c. sub presiunea directorului seminarial Dr. Remus Roșca, în următorul mod: Președinte s'a proclamat prof. de teologie Dr. Ioan Stroia; vicepreședinte al societății și președinte al comitetului; Lazar Tritean, cl. a. III; notarul corespondențelor și arhivar: Emanuil Pop, cl. a. III; controlor: Vasiliu Giurgiu, cl. a. III; redactorul foii „Musa”; Sabin Cerbu, cl. a. III; bibliotecar: Ioan Mateiu, cl. a. II; notar al ședințelor: Iie Hociotă, cl. a. II; cassar: Nicolau Șandru, cl. c. I; vicebibliotecar: Nicolau Garoiu, ped. a. I; — membrii în comisiunea literară: Ioan Șortan și Terenție Popoviciu, cl. a. III; Georgiu Perian și Michail Ganea, cl. a. II; Constantin Flămând și Cornel Popescu, cl. a. I; Ioan Borșan, ped. a. III și Eugen Popescu, ped. a. II. Pentru comitet: *Lazar Tritean*, v.-preș. *Emanuil Pop*, notar-archivar.

Furt cu spargere la gara Vințul-de-jos. Ni-se scrie din *Seliște*, că Vineri un furt cu spargere foarte îndrăzneț s'a comis la noua gară dela Vințul-de-jos. Hoți necunoscuți s'au furisat în cancelaria gării, au spart cassa wertheimiană și au luat cu sine 7000 fl. În dulapul de bani se mai aflau, în vremea spargerii, 40,000 fl., pe cari hoții nu i-au observat și așa i-au lăsat neatinși. Gendarmeria s'a pus în urmărirea spărgătorilor.

„Teușana”. Primum următorul avis: Din însărcinarea inițiatorilor societății comerciale „Teușana” ce este a se înființa, rog pe toți acei p. t. domni cari au primit prospectul și lista de subscrieri, a le remite la adresa subscrierului cu ori-și-ce rezultat până la 20 Octomvrie st. n. c. Teiuș, la 9 Octomvrie 1897. *Corneliu Crișian*, învățător gr.-cat.

P. S. rugăm toate jurnalele române să aibă bunavoință a reproduce aceste șire.

Necrolog. Primum următorul trist anunț: Subscrișii în numele lor și al numeroșilor consângeni amici și cunoscuți cu inima frântă de durere facem cunoscut, că prea iubitul nostru moș, respective socru, frate, unchiu și cumnat *Iacob Lugoșianu*, paroch gr.-cat. în Turdanouă, protopop al tractului Turda, membru al „Asociațiunii Transilvane”, după un morb greu și-a dat nobilul seu suflet în mâinile creatorului azi în 10 Octomvrie 1897 la 8 ore înainte de ameză, în al 81-lea an al etății, și al 44-lea al preoției, provăzut cu sfințele sacrameente. Rămășițiile pământestii s'au așezat Marți, în 12 Octomvrie a. c. la 1 oră după ameză în cimiterul bisericeii gr.-cat. din Turdanouă. Turda, 10 Octomvrie 1897. *Laura Crișian*, născ. Dănilă, *Elvira*, *Ana*, *Elisa*, *Maria*, *Nicolae*, *George*, nepoți de fiică. *Georgiu Dănilă*, paroch gr.-cat. în Cheșia ca ginere. *Viromica Sârb*, născ. Lugoșian ca soră. *Iacob Pop*, *Octavian Lugoșian*, *Iuliu Pop*, *Iacob Șerbu*, ca nepoți. *Simeon Pop Mateiu*, canonic, *Titia Bian*, văduvă, ca cumnați.

Distincție. Dl *Iuliu Bardosy*, inspector școlar reg. a fost ales cu unanimitate de președinte onorar al reuniunii învățătorilor comunali din comitatul Iazigia-Cumania Solnoc. Dl *Bardosy*, ca inspector școlar, o fost președintele acestei reuniuni, în decurs de 18 ani.

Avis Uterar. Dl *Iacob Nicolescu*, co-laborator la ziarul „Dreptatea” (Timișoara) vestește, că va scoate în traducere românească vestitul roman „Trilby” de *George du Maurier*. Romanul va eși în scurt timp și se va extinde pe circa 20—24 coale de tipar, în volum elegant și va costa numai 1 fl. 20 cr. și 10 cr. porto, cei cari vor trimite înainte abonamentul 1 fl. 20 cr. îl vor căpăta francat gratis.

Aceia, cari ar dori să-l plătească după-ce va eși să binevoiască a notifica aceasta prin o carte postală.

Aceia cari colectează 10 exemplare plătite primesc un exemplar în cinste.

Pâne de.. pământ! Pe o moșie a comitatului Băreg s'a descoperit, că arăndașul, un Jidov, dedea lucrătorilor sei pâne de.. pământ! Până la atâta sălbătăcie de simțiri e în stare să se lase Jidovul, de dragul... gheșefului!

Osândiți pentru vătămarea Domnitorului. Un țeran din comitatul Tolna, *Vasko János* a fost osândit la o lună temniță, pentru-că într'un proces ce a avut cu un consătean, a vătămât persoana Monarchului. Tabla reg. a urcat pedeapsa la trei luni temniță. — Un alt țeran, *Szajcsáa Iozsef* din *Mohács* a fost osândit la trei zile temniță, pe cuvânt, că din prilejul unei amende ce i-s'a măsurat, s'a exprimat vătămător despre Monarchul nostru.

Secta celor-ce se îngroapă de vii. În *Ternova* (Rusia) s'au aflat de curând earăși cadavre de oameni, cari s'au îngropat de vii, fiind credincioși ai unei secte, care are drept principiu suprem acest chip de a-ți pune capăt zilelor. Nefericitele victime sânt șese la număr. Capul sectei, un anumit *Kowalew*, a declarat autorităților, că a știut de fapta nefericitorilor, dar' nu vrea să spue unde-s ceilalți credincioși ai sectei.

Jidov, și milionar și pungaș. La tribunalul din *Badapasta* era să se pertracteze zilele acestea un proces de jurământ fals. Acusat era milionarul jidov *Gross Antal*, care lua agent 8000 fl. Procesul s'a amânat pentru a se mai cita martori.

Din catolic — Jidov. Un păpușar din *Cluj*, *Pintye Lajos*, om tinăr încă, s'a găsit primul în toată Ungaria, să se facă Jidov, din catolic ce era. Îndemnul la curioasa faptă a dat o frumoasă Jidovoaică, în care bietul păpușar se înamorzase nebun. Acum, trecut la Jidovi, nimic nu-i mai stă în calea fericirii, așa crede el, cel puțin...

Osândiți la moarte. La tribunalul din loc s'a ținut zilele trecute pertractarea finală într'un proces de omor de tată. Casul e, pe scurt, următorul: În *Aprilie* 1894 *Sasul* *Ioan Schneider* din *Șura-mare* a plătit (cu 50 fl.) pe Țiganul *Zlate Nița* să omoare pe tată-seu, spre a-l pute moșteni. Într'o noapte monstrul-fiu a îmbătut pe tatăl seu, apoi l-a lăsat pe mâna țiganului, care l-a omorât în somn, apoi l-a aruncat sub copitele cailor, să-l zdrobească. Fierosă crimă nu s'a descoperit, de oare-ce criminalul fu a predat cazul ca-și-când tatăl seu ar fi fost călcat în picioare de cai. Abia mai târziu a denunțat crima o iubită părăsită a *Sasului*, *Maria Groo*, de altfel om căsătorit. Apărarea a fost reprezentată prin: avocatul *Szántó* pentru *Schneider*, avocatul *Albert Arz* de *Strauszenburg* pentru

Maria Groo, avocatul *Bordan* pentru Țiganul *Zlate Nița*. S'a adus următoarea sentință: *Sasul* și Țiganul osândiți la moarte prin ștreang, femeia achitată, în lipsă de dovezi suficiente. Osândiții au anunțat apelare, asemenea și procurorul; acesta contra achitării femeii *Groo*.

Învățători socialiști. Pân'aci au ajuns socialiștii din Ungaria: să cucerească pentru principiile lor și pe învățătorii dela sate. La *Crăciun* învățătorii socialiști, constituiți în toată regula, vor ține o conferință. Și-au anunțat participarea prin câte un trimis de 39 de comitate. O comisie lucrează la un memorandum ce se va înainta ministrului de culte și instrucție publică. Dintre cererile acestui memorandum, notăm: generala instrucție poporală gratuită și deobligătoare, prevederea elevilor săraci cu haine și nutrimente, pe cheltuiala statului sau a comunelor, și.. ellimenarea religiei din toate școlile.

Și ministrul, părtinitor cu trup cu suflet al interconfesionalității, n'are decât să fie consecvent: să facă ceea-ce-i dictează teribilii socialiști!

Tîrg în Șinca-veche. În 24 Oct. n. curent se va ține în *Șinca-veche* din comit. Făgărașului tîrg de vite, ear' în 25 Oct. n. tîrgul de mărfuri.

Advocat ungar șarlatan. Fișpanul din *Szentes* a suspendat din post pe fișcalul orășenesc *Láng Jozsef* și a ordonat cercetare disciplinară contra lui, — pe cuvânt, că pe cale neiertată și-a făcut venite bănești. Curios e, că avocatul era considerat model de om cinstit și se bucura de mare vază între cetățenii orașului.

Și-a zălogit nevasta. S'a întâmplat în *Langerhausen* (Germania). Un comerciant s'a instalat cu soția într'un hotel, a beut și-a mâncat boerește, pe urmă s'a retras într'o chilie. A doua zi dimineața a dispărut. Cătră ameză hotelierul a primit un bițet, prin care comerciantul îl ruga să-ți fie nevasta zălog, până-ce va face de bani, să-i plătească. Și așa sormană nevastă a trebuit vrând-nevrând să stea zălog, până-ce, abia peste câte-va zile, invențiosul soț și-a plătit datoria la hotel. Firește, ajunși acasă, desigur nevasta va fi plătit și mai sunător rușinea ce i-a făcut-o drăguțul de bărbățel.

S'a sinucis din frica de miliție. În *Osik-Rákos* un tinăr ungar, *Fodor Dionys* a încercat să se impuște de groaza miliției. Împedecat de un vecin, care i-a luat arma din mână, desnădăjdutul a grăbit în oada, și-a luat un alt revolver și a grăbit spre rțul apropiat. Ajuns la țerm și-a tras un glonț în piept, apoi a sărit în apă, de unde i-s'a scos numai cadavrul. Pe masa sinucisului s'a aflat un portret al Monarchului, pe care era scris: „M'am impușcat, pentru-că nu vreau să fiu soldat”.

Hoți de femei. Un îndrăzneț furt de femei s'a comis deunăzile în *Siofok*. Hoți necunoscuți, șese la număr, au pătruns noaptea la un pasnic de tren și i-au furat tinăra soție și .. copilul de trei luni. Ușul dintre hoți a ținut un revolver de fruntea paznicului, amenințându-l cu moarte dacă cutează a cricni apoi au dispărut cu cele două victime. S'a pornit cercetare, dar' nu s'a dat de urma misterioșilor hoți, misterioși nu atât pentru răpirea femeii, cât pentru-că au luat cu sine și pe mititelul de abia trei luni.

Societatea de lectură a elevilor dela școala com. sup. gr.-or. din Brașov. Primim următoarele: Mercuri în 24 Septembrie eram adunați cu toții în sala de desen, așteptând pe dl. director Arseniu Vlaicu. Dl. director însoțit de dl. profesor Procopiu Givulescu s'a arată membrilor societății, ținând discurs, în care arată scopul societății și datorințele membrilor față de ea. În fine prezentând pe conducătorul ei în persoana dlui prof. Procopiu Givulescu, pune la inima membrilor soarta societății. Apoi se purcede la alegere, care s'a făcut în modul următor: Președinte: Dl. profesor Procopiu Givulescu; vicepreședinte Ioan Lăpădat III. comercială, vicesecretar: Vasiliu Mustea II. com. bibliotecar; secretar Michail Navrea III. com.; Vasiliu Babi II. com.; vicebibliotecar: Vasiliu Pop I. com.; casar: Nicolae Poteca III. comercială; controlor: Traian Macavei II. comercială; econom: Eremia Leocută, I. com.; Comisiunea literară s'a constituit astfel: Nicolae Căldărea III. com.; Sofroniu Roșca III. com.; Pavel Labodă III. com.; Emiliu Russu II. comercială; George Băreacu II. com.; și Stelian Rusu I. com. Ioan Lăpădat, vicepreședinte, Mihail Navrea, secretar.

O diplomă militară română de pe vremea împăratului Domițian a fost găsită la Vidin. Descoperitul a comunicat-o în fotografie Francesului Cagnat, care s'a grăbit s'o dea Academiei de inscripțiuni din Paris. Din diploma aceasta se poate cunoaște organizația din acea epocă a armatei române din Moesia-de-sus.

Conchemarea la adunarea de controlă pro 1897. Adunarea din 8-9 octombrie a rezerviștilor concediați pe timp nedeterminat și a rezerviștilor substituiți are loc în Sibiu la 10/22 Octombrie 1897. Afacerea oficială, la care s'au adunat fiecare obligat la controlă pasul militar, începe la 9 ore dimineața în cancelaria cercuală de completare, ulița Sche wis nr. 34. La adunarea de controlă s'au obligați a se înfățișa toți concediații pe timp nedeterminat, rezerviștii și rezerviști substituiți ai tuturor corpurilor de trupă și institutelor armate stătătoare și a marinei, fără considerare că oare aparțin ei locului de petrecere, ori petrec aci numai temporalmente; excepțiune fac aceia, care în acest an au stat în serviciul activ, sau au luat parte la instruirea militară sau deprinderea periodică în arme. Obligații la controlă, îndreptându-se la punctul 30, care e de a se ceti, ale instrucțiunii pasului militar, s'au serios provocați spre a apăre punctuos, de oare-ce tot acel concediat pe timp nedeterminat și rezervist, care rămâne dela adunarea de controlă și care rămâne fără excusarea suficientă dela controlă ulterioară, ținută în stațiunea cercului de întregire Sibiu în zilele de 19, 20, și 21 Noemvrie, 9 ore dimineața, va fi tractat după prescrierile militare penale. În fine se face cunoscut, că conform §-lui 45, punctul 4 al instrucțiunii de evidență, se vor ține adunările de controlă și în Dumineci și sâmbători, de aceea ținerea zilelor de controlă odată pentru totdeauna statorită, nu poate fi supusă nici unei modificări. Sibiu 7 Octombrie 1897. Magistratul.

Cavalerism — unguresc! Teribil cavaler unguresc și vicișpanul din Pojega, Ouwaj. Pe cum scriu foile ungurești, acest om a dat un circular, prin care deobligă pe învățătoare să salute de mai întâiu pe funcționari, nu să aștepte ca aceștia să le salute. Cavalerescul vicișpan își motivează ordinul cu aceea, că funcționarii au un rang mai

înalt decât învățătoarele. Argument și acesta, n'ai ce te mira, numai cât pentru — cavalerismul unguresc!

A furat... peatra fundamentală! Curiosul cas de hoție s'a petrecut în Filsesgyarmat. Zilele trecute s'a pus peatra fundamentală a noiei case comunale. Conform obiceiului, s'a așezat lângă îndatinatul document câte o piesă din bani de aur. Dar' care nu 'li-a fost mirarea locuitorilor, când a doua zi au aflat peatra ruinată, ear' banii... ca'n palmă. S'a pornit îndată cercetare și hoțul s'a descoperit în persoana unei calfe de zidar.

A amuțit de bună voce. O interesantă bolnavă zace de ani de zile în spitalul din Solnoc: o femeie, Rakhel Maria, care a amuțit de bună voce. Însinte de ani de zile a izbit-o o grea lovitură, după care a căzut într-o tristete adâncă și n'a mai vrut să vorbească un singur cuvânt. În urma muțeniei, 'și-a pierdut graiul și acum ar vorbi dar' nu mai poate.

Poliția Cretei — 14 oameni! Răsculații din Creta vreau să dovedească cu orice preț, cât de mult iubesc ei ordinea publică: au întemeiat din sinul lor poliție. În total poliția e compusă din... 14 oameni. Aceștia vreau să susțină în Creta ordinea, pe care armatele unite ale marilor puteri n'au putut-o susține!

Nemeș — choșer. Un nou nemeș unguresc! Fericitul e... Józ és Adolf, fabricant Jidov în Berghin; 'i-s'a acordat titlul de nobil, cu drept de moștenire.

De-ale administrației ungurești. În Zenta a fost suspendat din post inginerul-șef al orașului, Koncsa György, pe cuvânt, că din prilejul zidirii edificiului justiției, a luat în cheltueli cu 18,000 fl. mai multe decât s'a preliminarat. Totodată s'a pornit cercetare judecătorească împotriva abuzivului inginer.

Vreme de iarnă. Ni-se scrie: În ținuturile Panciovei și a Vêrșepului de vre-o două zile ne-a surprins un frig de iarnă, ear' în 8 I. c., au picat primii fulgi de neaună. — Cucuruzul în partea cea mai mare s'au afla pe câmp necules. Nici grâul nu se poate sămăna, nici cucuruzul nu se poate culege.

Medic român în Ofenbata. Zilele acestea s'a ținut la Ofenbata alegerea de medic cercual. Candidați au fost trei: un Român, un Ungur și un Jidov. A reușit candidatul român, tinărul doctor, Nerva Moldovan, care a intrunit, pecum aflăm, o zdrobitoare majoritate. Felicităm pe bravii Români din Ofenbata, cari atât de frumos 'și-au știut folosi dreptul de alegător, dând încrederea lor unui Român, și încă unui tinăr vrednic, cum e dl. Dr. Nerva Moldovan.

O bravă Româncă la Graz. Zilele trecute femeile creștin-sociale din Graz au ținut o mare întrunire publică. Din Grazer Extrablatt aflăm, că între vorbitoare a fost și doamna Alexandrina Ioanovici-Mathéy, cunoscută la noi prin poeziile, ce a publicat în foile noastre. Numitul ziar se exprimă în termeni foarte măgulitori asupra vorbirii doamnei Mathéy, care a amintit în frumoase cuvinte și despre națiunea-mamă așezată în pitoreștile regiuni ale Ardealului și Bănătuului. Vorbirea — scrie foaia locală din Graz — a stîrnit generală plăcere în public și a fost mult aplaudată. Cât pentru noi,

doamna Mathéy e vrednică de toată lauda, că nu pregetă a-'și aduce așa de frumoș aminte de neamul românesc între străini!

Dar pentru biserică. Ni-se scrie: văzându-se lipsa unui potir la biserică noastră gr.-or. din comuna Pauliș, dl. Adrian Bogdan ca membru în sinodul parochial a dăruit un potir de argint în preț de 70 fl., ear' nepoata sa d-na Gizela Nesli, născută Roșescu având o nespasă dragoste și evlavie față de biserică a instruat pe pruncii sei, Gavril și Olga, de au lucrat cu mâna lor un acoperământ pe potir în preț de 5 fl. D-na Ecaterina născută Caracioni, proteasă văduvă deși a donat bucuros un prapor în preț de 30 fl., au dăruit un procovetiu pe altar lucrat de mâna sa proprie, în colorile bisericesti naționale în preț de 10 fl. Susamintiților dăruitori în numele comunei bisericesti le exprim mulțumită publică urându-le cu fericită sănătate, de a mai dona. Zamfir Fonopan, paroch gr.-or.

Mai nou.

Congresul național bisericesc.

Mercuri, în 1/13 Octombrie, s'a deschis la Sibiu congresul național bisericesc al metropoliei române gr.-or.

Înainte de deschidere s'a săvârșit în biserică gr.-or. din strada Măcelarilor un serviciu dumnezeesc, la care a servit Metropolitul Miron, cu mai mulți preoți. Au fost de față și Episcopii Popea dela Caransebeș și Meșianu dela Arad.

Pe la 11 ore înainte de amiază s'a deschis congresul cu o vorbire a Metropolitului, care a spus între altele cât de recunoscători trebuie să fim Domnitorului nostru, pentru-că de data asta a făcut, ca să se deschidă fără pedeci din partea stăpânirii congresul național bisericesc.

Au fost de față la deschidere vr'o 69 de deputați din 90, câți trimit fiecare din diecesele noastre de Arad și Caransebeș și archidieceasa Ardealului.

Joi, în 14 Septembrie, s'a ținut a doua ședință, în casa comitatului. S'au ales membrii în diferitele comisiuni.

R Î S.

Răspunsul Țiganului.

- Cum te cheamă, măi Țigane?
- Ca pe tata.
- Da pe tatăl tău cum îl cheamă?
- Ca pe mine.
- Dar' pe amândoi cum v'ei cheamă?
- Pe unul, că pe altul.

Împărtașită de sergentul Isidor din Viena.

POSTA REDACȚIEI.

D. I. Z. în Viena. Ne bucurăm de înaintare. Gramatică este de Barcean. Se află la noi, prețul cu porto 1 fl. 60 cr.

Abonent Nr. 3504. (M I.) Noi n'am primit până acum nimic și astfel n'au putut răspunde. Portretul lui Șaguna s'au afla de vânzare la librăria archidieceșană din Sibiu și costă 1 fl. 20 cu porto cu tot.

Pentru redacție și editură responsabil: Ioan Morariu Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Călinarul săptămânii.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele	
	Dum. a 18-a d. Ros., gl. 1, sft. 7.	rés.	ap.	
Dum.	5 Mucen. Haritina	17 Hedvig	6 43	5 17
Luni	6 † Apost. Toma	18 Luca Ev.	6 44	5 16
Mărti	7 Mcii. Sergie și Vach	19 Ferdinand	6 46	5 14
Merc.	8 Cuv. Pelagia	20 Vendelin	6 47	5 13
Joi	9 Apost. Iacob	21 Ursula	6 48	5 12
Vineri	10 Muc. Eulampie	22 Cordula	6 50	5 10
Sâmb.	11 † Apost. Filip	23 Ioan Capis.	6 52	5 8

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 6 Octombrie: Séc, Nocrihiu, Ferihaz.

Mercuri, 8 Octombrie: Orheiu (comit. Hunedoarei).

Joi, 1 Octombrie: Bonțida, Ghiriș, Hodod, 9—11 Brașov.

Sâmbătă, 11 Octombrie: Regbinul-săsesc.

Mijloc dietetic, cosmetic, vechiu probat, (frecare) pentru întărirea și înviorarea nervilor și muschilor-corpului omenesc.

Fluidul Kwizda
marca șerpe (fluid pentru turiști).

Folosit cu succes de turiști, bicicliști și călăreți pentru întărirea și restaurare după tururi mai mari.

Prețul 1/1 butelle 1 fl., 1/2 butelle 60 cr.

[1182] 20—40 Se poate procura dela toate farmaciile.

Deposit principal: Kreisapotecă, Korneuburg,
langă Viena.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Istoria Transilvaniei“

de

George Barițiu.

Monumentalul op al regretatului nostru istoric: „Părți alese din istoria Transilvaniei pe 200 ani din urmă“, se poate procura de acum

cu preț redus!

Volumul I.

broș. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30.

Volumul II.

broș. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Volumul III.

broș. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Opul întreg:

broș. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 = șese florini și cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

Aceasta carte n'ar fi iertat să lipsească din casa nici unui bun Român.

»Tipografia«, societate pe acțiuni, Sibiu.

Negot Românesc!

Apel către toți comercianții Români.

A apărut „Călinarul Poporului“ pe 1898. Acest călinar nu e numai cel mai bogat, mai frumos, mai iubit și mai leftin călinar românesc, ci totodată și un puternic mijloc de propagandă pentru lățirea

negotului național românesc.

În mai multe locuri „Călinarul Poporului“ pe 1898 conține cuvinte călduroase la inima poporului, îndemnând la îmbrătoșarea

negotului național

„Român la Român!“

(vezi pag. 105 a Călinarului!)

„Nici un ac dela Jidani!“

(vezi pag. 79 Poesia lui Creangă!)

sunt devisele, de cari se conduce și pe cari le propagă „Călinarul Poporului“ prin straturile largi ale Românismului dela țeară.

Este în interesul bine înțeles al comercianților Români ca se lățească în cercuri cât mai mari acest valoros călinar, spre a și face astfel drum cât mai larg comerțului național.

Se recomandă deci de sine tuturor comercianților români se țină în boltele lor „Călinarul Poporului“ și să-l oferească spre cumpărare tuturor mușterilor lor, spre a lăți cât mai mult principiul național în comerț.

Comercianții români! cumpărați și vindeți „Călinarul Poporului“ pe 1898. El este Călinarul comercianților români cari țin la devisa:

„Român la Român!“

„Nici un ac dela Jidani!“

Comandele sunt a se adresa la

Librăria „Tipografiei“, societate pe acțiuni,
Sibiu, Strada Poplăcii nr. 15.

La comande mai mari și vânzătorilor se acoardă 10%.

Parfumăria Meltzer,

strada Cisnădiei

(Edificiul comandei de corp).

187 — 10

Lucrare după sistem rațional.
Serviciu solid.

Daniel Meltzer jun.,

fabrică de săpun și de lumini,
Sibiu, str. Gușterii nr. 25.

Telefón 54.

Nr. 1130/1897.

[2068] 1-3

Publicațiune.

În 15 Noemvrie a. c. la 9 ore a. m. se va exarânda pe calea licitațiunii publice moara comunei Mohu cu 3 petri pe periodul dela 1 Ianuarie 1898 până la 31 Decemvrie 1903.

Prețul strigării e 1000 fl.

Condițiunile mai deaproape se pot vedè la subscrisa primăriei comunale.

Mohu, la 7 Octomvrie 1897.

Primăria comună:

I. Pisoiu,
primar.

V. Caraban,
not. com.

De vânzare.

În comuna curat românească, Tăuni, constatătoare din 170 case, se oferă un rar prilej de a-și face stare prin negoț și economie — îndeosebi de oi — pentru acel român, care ar cumpăra următoarele realități: [2029] 2-2

I. Fondul intern, situat în mijlocul comunei, ce constă din:

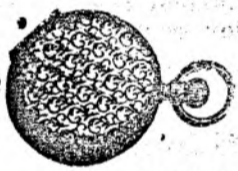
1. o casă cu 4 odăi; 2. o bucătărie; 3. o cămară; 4. un grajd — toate aceste din piatră și acoperite cu țiglă; 5. o șură de lemn acoperită cu paie.

Fondului intern aparțin: o curte spațioasă și 2 grădini cu diferiți pomi nobili.

II. 42 jugere pământ: arător, fâneaț, pășune și vie. A se adresa către:

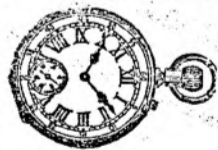
A. Pêtruț,

Tăuni ultima postă Hosszuaszó
(gară între Micăsasa și Blaj).

Comandele din afară se execută Prompt și conștientos.

Obiecte optice! — Atelier bun de orologer.

str. Cismădiei 3. SIBIU. str. Cismădiei 3.

Edificiul băncii „Transilvania”.

TUTU BRÖS,

La „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare:

Tabloul condamnaților
în

PROCESUL MEMORANDULUI.

Cu 3 fl.

Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Cine bea
Kathreiner
Cafeaua de maltă Kneipp

Toți aceia, a căror bună dispoziție este jignită

prin ceva. Îndeosebi la cei ce sufer de stomach și nervi s'a dovedit folosința de cafea Kathreiner pură în mii de casuri ca cea mai bună beaură și cea mai ușoară de mistuit.

Toate femeile și toți băieții, pentru a căror debilă constituție cafeaua Kathreiner este foarte ușor suportabilă, care pură sau și amestecată cu cafea de boane devine o beaură de un gust plăcut și predilect.

Toți aceia, cari vor să cruțe în gospodărie și totuși să aibă o cafea bună și sănătoasă. Aceasta o poate oferi pentru orișicine, pe placul tuturor singură numai cafeaua lui Kathreiner ca adaos la cafeaua de boane sau pură.

Kathreiner cafeaua de maltă Kneipp

este o adevărată cafea de sănătate și familie, prin care prin un mod de fabricațiune al lui Kathreiner aprobat în toate țerile și de cele mai mari autorități, se dă cafelel de boane un gust admirabil Cafeaua Kathreiner împreună gustul exotic al cafelel de boane cu cunoscutele calități sanitare a cafelel indigene de maltă.

Rugare: Pentru de a nu fi sedus și înșelat să se considere, cetească cu grije cele imprimare pe pachetul original cu inscripția „Kathreiner”.

Pachete fără numele Kathreiner nu sânt veritabile

[3108] 10-12

„VICTORIA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: ARAD, casa proprie, calea Archiducele Iosif nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții fl. 300.000. Fond de rezervă fl. 100.000.

Depuneri fl. 1.000.000. Circulația anuală fl. 15.000.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la terminul de abzicere.

Dare de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea cassei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la pesentarea libelului fără abzicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuesc momentan după sosirea comandei.

[862] 24-38

Direcțiunea institutului.

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.